

Sense haver tingut temps encara d'escoltar i sentir el "ressò" de la meua proposta exposada en el primer article, em demanen una segona col·laboració. Aleshores penso que serà bo continuar i –si fos possible– acabar, ara, l'esquema geogràfic de la nostra província començat en el primer número.

CONVENTS I MONESTIRS DE 1600 A 1610

Aquests deu anys (1600-1610) foren la primera experiència de Catalunya autònoma. El capítol general (Toledo, 7-1X-1600) va reestructurar la nostra província, de manera que la seva jurisdicció restà només a Catalunya, passant els convents fundats a Tamarit, Saragossa i Calataiud a la província de Castella la Vella. Tenim, doncs, realment la província de Sant Josep, de *Catalunya*, amb els convents establerts fins aleshores, i ja esmentats a la nostra revista: *Frares*: Barcelona, Mataró, Perpinyà, Lleida, Tortosa, Girona i Tarragona; *Monges*: Barcelona.

Convents nous:

Frares:

1606 (24-1): Reus, Sant Joan Baptista

1606 (6-1V): Cardó, Sant Hilarió (el Desert)

Monges:

Cap. Cap, perquè les "possibilitats" de fer una segona fundació de monges a Manresa no van reeixir. Sembla que per raons econòmiques. La ciutat donava a l'Orde l'extingit monestir de Santa Clara, que visita expressament el nostre prior de Barcelona el 29 d'agost de 1599 durant tres dies. No cal dir que el bisbe ja hi estava d'acord, i fins i tot amb el vistiplau del papa, Climent VIII (21-II-1600). Un mes després d'haver acabat el capítol general, la primera autoritat de l'Orde, Francesc de la Mare de Déu, enviava una carta (7-X-1600) a l'ajuntament encomanant al nou provincial, P. Roca, "ya tratarán... en lo que nos hemos resuelto". Pel que fa a nosaltres no tinc més dades. Però sabem que l'any 1602 la fundació manresana no va ser de monges descalces sinó de dominiques.

També els frares vam tenir el "dimoni escuat" a Balaguer, aquest mateix any. L'ajuntament i molts d'altres de la seva rodalia (fins a Juneda) demanaven que els carmelites descalços atenguessin el Santuari del Sant Crist de Balaguer. Perquè "la Religió dels pares descalços carmelites ha de ésser molt convenient per dit efecte –de la devoció– y per la reformació de tot aquest poble" (Carta al virrei, 2-VI-1602). Es tractava d'ocupar el monestir de les monges clarisses que hi ha al costat (només n'hi quedaven

* [Publicat a *Vida Teresiana*, 2, 3a època (abril-juny 1983), pp. 23-25.]

tres, grans i malaltes) i fer-se càrrec del culte del santuari, “perquè sabem nos aprofitaran molt nostres ànimes y augmentaran la devoció y almoyna cada dia ab sa doctrina y exemple” (Carta de l’ajuntament de Castelló de Farfanya, 11-X-1602). Tampoc no sabem perquè no es va fer, car el P. Provincial s’ho havia pres amb molt d’interès, i havien informat favorablement al rei, ell i el virrei (Carta, 30-XI-1602). La nostra fundació a Balaguer de 1678, no té res a veure amb aquests tràmits.

Una altra casa que tampoc no es va arribar a obrir va ser la Seu d’Urgell. La demanava el bisbe Andreu Capella el 13 de juny de 1599, i hi van anar els jesuïtes el 1600. Només tenim la referència del bisbe: “Donamus religioni patrum carmelitarum descalsiatorum, ut ex eis habeant et teneantur in dicta civitate Urgelli fabricare unum collegium iuxta dictae religionis regulas in quo teneantur docere gramaticam et casus conscientiae et alia pia Instituto iuxta eius ordinationem et populi indigentiam” (Acta notarial, Joan Parejà, de Barcelona).

El que sí va tenir efectes és el “retorn” a la nostra jurisdicció –abans d’acabar aquest primer trienni d’independència– del convent de Tamarit de Llitera (d’Aragó, però bisbat de Lleida). Ja hem dit com el capítol general de 1600 l’agregà, amb els altres de fora de Catalunya, a la província carmelitana de Castella la Vella. Però per al capítol provincial de 1604 ja depèn novament de Catalunya.

De totes maneres, la província pròpiament catalana –sense tenir-hi “arte ni parte”– fou reestructurada altra vegada en el capítol general de 1610. I ara, no solament amb Aragó, també València. Tenim, doncs, una nova demarcació geogràfica a la província de Sant Josep:

CATALUNYA, ARAGÓ I VALÈNCIA (1610-1685)

Encara que les coses semblin complicades, la nostra geografia va tenir els seus embolics, aquests i d’altres que no esmento. No cal dir que, vulguis no vulguis, la “política” feia, ara de les seves, ara de les “nostres”...

Una província, però –des de bon començament– amb dos noviciats: Barcelona i Saragossa. I això que s’inicià l’any de 1595, es perllongà fins a l’exclaustració de 1835, al marge de qualsevol dels esdeveniments esmentats. Així, en aquest nou període de 1610 a 1685, Barcelona continuà essent el noviciat per als aspirants de Catalunya, i Saragossa per als d’Aragó, si bé hi ha excepcions. Perquè els valencians i altres, tant venien a Barcelona com anaven a fer el noviciat a Saragossa. Aquesta “diferenciació”, encara que no fos tan clara, continuava, després, a les altres cases de formació posterior: col·legis de Filosofia, Dogmàtica i Moral obligatoris a totes les províncies de l’Orde. Però en el nostre cas quasi sempre desdoblats per les raons que hem dit. Raons, sens dubte, d’«integració» del carisma teresià en les diverses «nacionalitats» en què ha estat dividit l’Estat Espanyol. Només cal llegir les antigues cròniques de l’Orde per a adonar-se d’aquesta realitat. Em limito a donar-ne uns exemples del llibre de difunts del nostre convent de Barcelona: “era navarro de nació” (1595); “fue vizcaíno de nació” (1603); “aragonés de nació” (1609); “francés de nació” (1627); “de la Isla y reino de Mallorca” (1631); “fue de nación portugués” (1640).

Convents i monestirs de 1610 a 1685:

1) *Frares:*

1626 (17-I): Gràcia (Barcelona), Ntra. Sra. de Gràcia

1627 (13-IX): Osca, Sant Albert, carmelità
1636 (24-II): La Selva del Camp, Sant Rafel
1642 (2-III): Vic, Sant Jeroni-Sant Josep
1649 (8-V): Énguera, Sant Josep-Santa Anna
1651 (2-VII): Boltanya, Sant Esperit
1654 (6-XII): Novalles, Santa Teresa (traslladat a Tarassona, 5-VII-1680)
1673 (25-I): Nules, Sagrada Família
1677 (5-IX): Sos, Ntra. Sra. de Valentunyana
1678 (1 8-VIII): Balaquer, Santa Teresa
1682 (22-IX): Torre de Ginés, Sant Elies

Catalunya: 4 convents

Aragó-València: 7 convents

2) *Monges*:

1624 (28-V): Saragossa (Facetes), Santa Teresa
1631 (13-IV): Tamarit de Llitera, Santa Teresa (traslladat a Osca, 11-VIII-1642)
1632 (23-VIII): Tarassona, Sant Joaquim
1637 (18-XII): Vic, Sagrada Família i Santa Teresa
1648 (25-IV): Mataró, Immaculada Concepció de la V. Maria
1648 (14-XI): Maluenda, Sant Josep
1660 (7-IX): Reus, Immaculada Concepció de la V. Maria
1660 (18-XII): Terol, Sant Josep-Santa Teresa
1671 (21-X): Caudiel, Ntra. Sra. de Gràcia
1681 (21-XI): València, Corpus Christi

Catalunya: 3 monestirs

Aragó-València: 7 monestirs

Acabo. He de tallar el fil aquí, perquè la tramesa d'avui em surt massa llarga, més del que podia pensar. Perquè haurem de tornar-hi un altre cop, si volem tenir una visió geogràfica completa del que ha estat la província de Catalunya des de la seva fundació. Ara ens quedem a l'any 1685, perquè començà aleshores una nova època. Ja ho explicarem en el seu moment. Com també hem de parlar de Mallorca, on el Carmel Teresià hi fundà el primer convent, amb les monges l'any 1617 (16-VI).

Març de 1983.